Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8 ИЮЛЬ 1968 й. 3-йил чиқиши
ДУШАНБА
№ 157(617).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

Ўнгдаги суратда сиз «Таштекстильмаш» заводи асбобсозлик цехининг коммунистик меҳнат зарбдори Глеб Павлович Шепталинини кўриб турибсиз, у кунлик иш нормасини ортиғи билан адо этиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлиш билан биргаликда, маҳсулотнинг сифатли чиқишига катта аҳамият бермоқда.

Ўзбекистон Фанлар академиясини иг кибернетика институти коллективи республика халқ хўжалигида оптимал планлаштириш бўйича ғоят мураккаб вазифаларни ҳал қилмоқда.

СУРАТДА: (юқорида) электрон ҳисоблаш машинаси лабораториясининг инженери Фарида Содиқова «Минск-22» машинасининг ишини кузатяпти.

Фарида Аҳмедова (чапда) 1-пойафзал фабрикасининг 9-цехидаги ишлаб чиқариш илғорларидан бири. Унинг тиккан бежирим пойафзаллари кўпчиликка манзур бўлмоқда. Бу азамат қиз шу кунларда беш йиллик вахтасида туриб ишлаб, кунлик нормаларини мунтазам ортиғи билан бажармоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

400 ЯНГИЛИК

Бир сменада 30 тақўп костюм-шим тикила бошланиши кимни севинтирмайди? Ҳаммани. Бухородаги «ВЛКСМ 20 йиллиги» тикувчилик фабрикасининг меҳнаткашлари иш унумдорлиги шу қадар ошганидан ниҳоятда мамнундирлар.

Бухоролик тикувчилар учун бундай қулайлик, Тикув саноати марказий илмий-тадқиқот институтининг Тошкентдаги филиали тикув ишлаб чиқариш технологияси лабораториясида яратилди.

Кичик лабораториядаги 10 одам Ўрта Осиё миқёсидаги ҳамма фабрикалар учун катта қулайликлар туғдириб, ниҳоятда йирик ишлар қиляпти.

— Бизнинг илтимосимиз битиб қолдими? — қўнғироқ қилишади фабрикадан лаборатория бошлиғига.

— Битиб қолди, тез кунда етказамиз, — жавоб беради бошлиқ.

Лаборатория ходимлари тикув процессларини осонлаштириш, меҳнаткашларга қулайлик яратишда йил бошидан бери 400 га яқин янгилик ихтиро қилишди.

МАЖБУРИЯТГА ЯРАША

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг 6-трестига биринчи кварталда социалистик мусобақада эришган ютуқлари учун биринчи ўрин берилди ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг кўчма Қизил Байроғи топширилди.

Меҳнаткашлар шу йилнинг беш ойи давомида бу илғор коллективдан пландан ташқари 150 квартира қабул қилиб олди.

Қурувчилар эса янги юксак мажбурият қабул қилиб йиллик топшириқни 25 декабргача бажариш, қўшимча 6000 квадрат метр турар-жой биноси топшириш ва планлаштирилган объектларнинг ўз вақтида ишга тушишини таъминлаш борасида социалистик мусобақани кун сайин қизитяптилар.

Бошқармалар и и и г коллективлари Тошкент областининг шаҳар ва районларида меҳнат қилмоқдалар. Улар Бекобод металлургия заводида янги корпус қуряптилар, Бекобод тош майдалаш-саралаш заводи карьери, Чиноз қум-шағал карьери комплексини тикламоқдалар.

Тошкент ва Янгийўлда канализация системаси ўрнатиш юзасидан ҳам кенг кўламда иш олиб борилмоқда.

Ўртаовулдаги улкан гўшт комбинати қурилиши юксак сурьат билан давом эттириляпти. Корхона техниканинг энг сўнгги ютуқлари асосида қурилмоқда. Шуниси қизиқки, бош ишлаб чиқарувчи корпус республикамизда биринчи бор қўлланилаётган мураккаб темир-бетон конструкцияларидан тикланмоқда.

АЁЛЛАР, СИЗЛАР УЧУН

Тошкент трикотаж фирмасининг тўқиш цехида «Овернит» типидаги янги трикотаж машиналари ўрнатилди. Бу хабар аёлларни шубҳасиз хушнуд этади, чунки бу янги ускунанинг ишга туширилиши магазиндаги тайёр кийимлар турини анча бойитади.

Фирмада ҳозирнинг ўзидаёқ соф жундан тўқилган ва ажойиб суратлар туширилган газламанинг оригинал намуналари яратилди. Бу ишда тошкентлик трикотажчиларга Москва комбинатининг мутахассислари ёрдам бердилар.

Механик И. Тожиев раҳбарлик қилаётган бригада ўз цехида ўрнатган янги ускуна ҳар ойда 5000 тагача аёллар кўйлаги ишлаб чиқариш имконини беради.

ФОЙДАЛИ СЕМИНАР

Абдулла Набиев номли истироҳат боғига йиғилган кишилар икки кун давомида Тошкент шаҳри ва пойтахт области районларидан келган пропагандист - лекторларнинг ҳозирги халқаро аҳвол темаларида ўқиган лекцияларини мароқ билан эшитдилар.

Семинар қатнашчилари учун ҳарбий ватанпарварлик масалаларига доир ўнлаб лекциялар уюштирилди. Жумладан, Ўзбекистон ССР Ҳарбий Комиссари К. К. Каримовнинг «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисидаги Қонунни пропаганда қилишда оммавий ташкилот ходимларининг вазифалари», лекторлардан М. Крутов ва В. Казаковларнинг ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш усуллари мавзусидаги докладлари йиғилганларга манзур бўлди. Ҳар бир нотиқнинг сўзи шу мавзуга тааллуқли кинофильмларни кўрсатиш билан олиб борилди.

Семинар қатнашчилари Туркистон ҳарбий округи қошидаги «Шон-шуҳрат» музейи экспонатлари билан қизиқиб танишдилар. Семинарда шунингдек, Тошкент шаҳрида ва пойтахт области районларида ҳарбий билимларни тарғиб этишда орттирилган илғор иш тажрибалари билан ҳам ўртоқлашилди.

Тошкентдаги моделлар уйида саноат моллари кўргазмаси очилди. Унга 3000 дан ортиқ экспонат қўйилган. Бу ерга келаётганлар кўргазмага қўйилган саноат молларини қизиқиш билан томоша қилмоқдалар.

СУРАТДА: кўргазма залида. Методист Динора Абдуллаева (ўнгда) бу ерга келган кишиларни пойтахт чинни заводининг маҳсулотлари билан таништирмоқда.

Л. Глауберзон фотоси.

ҲАМШИРАЛАР ОТРЯДИ

Республикамизнинг турли шифохона, дорихоналарида ишлаётган кишиларнинг кўпчилиги Тошкентдаги И. Охунбобоев номли медицина билим юртида таҳсил кўрган десак, муболаға бўлмас.

Бу йил ҳам билим юртини 390 киши муваффақиятли битириб чиқди.

Шифокорларнинг бу янги отряди республикамизнинг турли бурчакларида аҳолига медицина хизмати кўрсатади.

— Бу йил шифокорлик касбига ихлос қўйган ёшлардан 690 киши ўқишга қабул қилинади, — дейди билим юртининг илмий бўлим мудири О. Исамуҳамедов.

Шу кунларда билим юрти маъмурияти янги ўқув йилига ҳарқачонгидан кўра яхшироқ ҳозирлик кўрмоқда.

ЯРИМ АВТОМАТ ИШГА ТУШИРИЛДИ

Тошкент мебель-ойна фабрикасида ойнанинг ён қирраларини текислаб пардозлайдиган ярим автоматлар ишга туширилди. Шу туфайли қўл меҳнати камайиб меҳнат унумдорлиги анча ошадиган бўлди. Ярим автоматларнинг ишга туширилиши йилига 22 минг сўм давлат маблағини тежаб қолиш имконини беради.

✦ ✦ ✦

ЯНГИ НОН ЗАВОДИ

Чирчиқда ҳар суткада 65 тонна нон-булка маҳсулотлари пишириб чиқаришга мўлжалланган янги нон заводи қурила бошланди. Бу йил Андижонда, Ўзбекистон пойтахтида ҳам янги нон заводларининг бинолари қад кўтара бошлади. Тошкентда республикада энг катта 3-нон заводини реконструкция қилиш тамомланмоқда. Бу завод корхонанинг ҳар суткада ёпиб чиқарадиган маҳсулотларини 40 тоннага қадар кўпайтиришга имкон беради.

«Узглавхлеб» бошқармасида Нукусда қуриладиган янги нон заводи биносининг лойиҳаси тасдиқланди. Бу корхона ҳам ҳар суткада 65 тонна маҳсулот тайёрлаб чиқаради. Унда нон, булка ва тешик кулча пишириб чиқарадиган механизациялаштирилган бешта линия ўрнатилган. Унни қопқаорсиз сақлайдиган омбор ва кондитер цехи бор.

(ЎзТАГ).

МУШОИРА

Пушкин номидаги маданият ва истироҳат боғи ёзлик театри кун ботиши биланоқ шеърият шайдолари билан гавжум бўлиб кетди.

Севимли шоиримиз Миртемир бош бўлган қаламкашлар китоб сотилаётган жойга келиб тўхташди. Китобхонлар бир зумдаёқ уларни ўраб олади. Кўпчиликнинг қўлида Миртемир оғанинг шеърлар китоби. Улар шоирдан автограф ёзиб беришни илтимос қиладилар. Шоир қўлига қаламини олиб, илиқ сўзлар ёзади ва

—Бўтам, камчиликлари бўлса ёзиб юборсангиз, хурсанд бўлардим,—дейди.

Орадан кўп ўтмай мушоира бошланди. Уни шоир Зоҳиджон Обидов олиб боради. Кечада адабиётшунос ва ёзувчи Тўхтасин Жалолов Навоий ижоди ҳамда ўзининг «Ҳамса талқинлари» асарининг яратилиши ҳақида қисқача сўзлагач, ёш шоирлардан Анвар Исроилов, Ҳайдар Муҳаммадалиев ва бошқалар ўз шеърларидан ўқиб беришди.

Навбат шоир Миртемирга берилади. У Навоий бобомиз ҳақида сўзлайди ва ўз шеърларидан ўқийди. Унинг сўзларини ҳамма ҳаяжон билан тинглади.

Буюк Навоийнинг 525 йиллик тўйига бағишлаб ўтказилган бу мушоира кечаси шеърият ишқибозларини ғоят хурсанд этди.

САНЪАТКОРЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

«Янги ҳаёт» маҳалласида яқинда мароқли учрашув бўлиб ўтди. Маҳалла меҳнаткашлари ҳузурига СССР халқ артисти Л. Саримсоқова, Ўзбекистон халқ артисти М. Ёқубова ва республикада хизмат кўрсатган артист О. Фаёзовалар меҳмон бўлиб келишди. Ярим кечагача дилрабо қўшиқ, шўх рақслар ижро этилди. Маҳалла аҳли севимли артистларни узоқ олқишладилар.

Бундай яхши тадбирни Октябрь район партия комитети ва Охунбобоев номидаги шаҳар маданият уйи ўтказди.

Уларнинг номи абадий

Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонти заводида М. В. Фрунзе ва Собир Раҳимов бюстлари ўрнатилди.

СУРАТДА: совет халқининг оташин фарзандлари, машҳур қўмондонлар М. В. Фрунзе ва С. Раҳимов бюстлари. М. В. Фрунзе бюсти постаментига ўрнатилган мармар тахтага «Михаил Васильевич Фрунзе 1885—1925 йиллар. Туркистон фронти қўмондони, РКП (б) Марказий Комитети ва РСФСР ВЦИК Туркистон Комиссиясининг аъзоси, 1920 йил 6 сентябрда Тошкент темир йўл устахоналари ишчи ва хизматчиларининг умумий йиғилишида нутқ сўзлади» деган сўзлар ёзилган.

Собир Раҳимов бюсти постаментидаги мемориал тахтага эса халқимизнинг севимли фарзанди, гвардия генерал-майори, Совет Иттифоқи Қаҳрамони С. Раҳимов тепловоз-вагон ремонти заводи механика цехининг фахрий ишчиси қилиб абадий рўйхатга олинганлиги зарҳал ҳарфлар билан битилган.

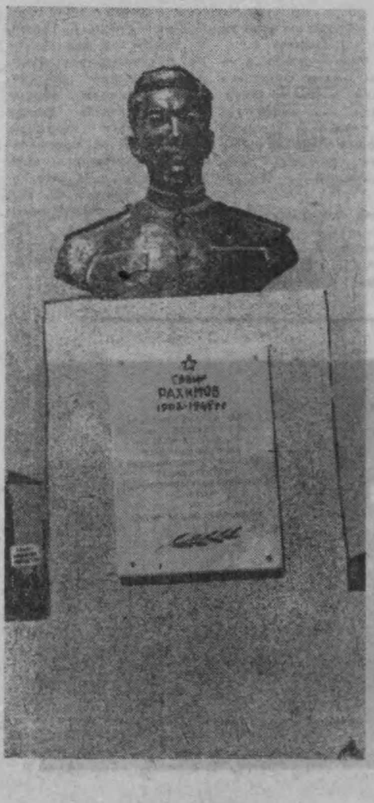

Т. Турсунов фотолари.

Ер шаридан

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

АҚШ

НЬЮ-ЙОРК. Қўшма Штатларда забастовка кураши сира тўхтамаётир. «Дейтройт ньюс». «Дейтройт фри пресс» газеталарининг ходимлари бошлаган забастовка етти ойдан бери давом этмоқда. Уларнинг Лос-Анжелосдаги ҳамкасблари эса («Геральд Икзэминер» газетаси ходимлари) иш ташлаганига ярим йил бўлди — Санта - Моника (Калифорний штати) ва Сенц-Петерсберт (Флорида Штати) шаҳарларида ахлат йиғиштириб олувчиларнинг иш ҳақини кўпайтиришни ва меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилиб бошлаган забастовкалари давом этмоқда. Чикагода телефон алоқаси ходимлари иш ташлаганига қарийб 3 ой бўлди, такси ҳайдовчилардан 5 мингдан кўпроқ киши ҳам иш ташлади.

Бундан бир неча кун илгари Нью-Йоркдаги касалхоналарнинг 21 минг ходими забастовка бошлади.

ИСПАНИЯ

ПАРИЖ. Меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилиб, Барселон докёрлари иш ташлаганликлари натижасида портдаги ҳаёт бутунлай тўхтаб қолди.

Франс пресс агентлиги мухбирининг Мадриддан юборган хабарида айтилишича, Испания пойтахтидаги йирик «Маркони» корхонасининг ишчилари забастовка қилганлар. Завод маъмурияти бунга жавобан репрессияларни кучайтириб, касаба союз активларидан тўрт кишини ишдан ҳайдаган.

КАНАДАНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

ОТТАВА. (ТАСС). Канада бош министри П. Трюдо матбуот конференциясида мамлакат ҳукуматининг составини эълон қилди. Бу ҳукумат яқинда бўлиб ўтган парламент сайловидан кейин тузилган эди. Бу сайловда либерал партия ғалаба қозонган эди.

Ҳукумат составн асосан аввалгидагидек қолди, Ташқи ишлар министри лавозимини аввалгидек М. Шарп, миллий мудофаа министри лавозимини Л. Кадье, молия министри лавозимини Э. Бенсон эгаллаб турибди. Иккинчи даражали министрликлар лавозимларигагина ўзгартишлар киритилган. Либераллар ҳукуматининг ҳозирги составида бундан аввалги составга нисбатан учта министрлик лавозими кўпайган.

Меъморларимиз

ТОШ КЕСУВЧИЛАР

Улкан тош юзини ювиб тушаётган сув томчилари қизиган арралар «жони»га оро кириб турипти. Бир нуроний чол эса бўлинаётган тошларга термулганча хаёл сурмоқда. Нима ҳақда ўй сўраётганикин, дуркун болалик чоғлариними, янги иш бошлаган вақтлариними, ҳозирги турмушиними ё келажагини ўйлаяпмикин?..

Хаёл денгизига бир нафас ғарқ бўлган бу киши Қўчқор ота Расулов. Отанинг ёшлик ва йигитлик йиллари Наманганнинг Чортоқ қишлоғида ўтган.

Оловли 1941 йил... Бир группа наманганликлар Тошкентдаги Навоий номли опера ва балет театри биносини қуришга ёрдамлашиш учун юборилди. Улар орасида Қўчқор ота ҳам бор эди. Уруш йиллари, қолаверса қурилиш саноатининг баъзи қусурлардан ҳоли эмаслиги объектни материаллар билан тўла таъминлаш имконини бермас эди. Ишчи кучи етишмайди. Лекин шунга қарамай, иморатни битказиш даркор. Бинонинг ноёб тошларга бўлган талабини қондириш мақсадида, объектдан бир неча қурувчилар, жумладан Қўчқор ота ҳам Тошкент мармар заводига йўл олдилар.

Ота дастлаб тошларни чўқмор ёрдамида кесиб юрди. У ўша вақтдаги шароитни яхши ҳис этганлиги туфайли кунлик нормани икки-икки ярим ҳисса бажарар эди. Ота кейинчалик тошларни арралар ёрдамида кесишга ўтди...

Йиллар ҳам учқур экан. Мана, Қўчқор отанинг корхонада иш бошлаганига ҳам 24 йил бўлипти. Шу муддат мобайнида қанчадан-қанча ўзгаришлар бўлди, қийинчиликлар енгиб ўтилди. Бироқ тош кесиш ҳунарининг аччиқ-чучугига кўникиб кетган ота ҳанузгача ўз бурчини шараф билан ўтаб келмоқда. У тош кесишнинг ўзига хос сирларини ипидан игнасигача ўрганиб олган десак янглишмаймиз.

— Тошга арра солишда ҳушёр бўлиш керак, — дейди ота, — акс ҳолда кўнгилсиз воқеалар юз бериши мумкин. Тошлар қаърида айрим моддалар борки, уларни, ҳатто арралаб ҳам бўлмайди. Бундай пайтларда ўша қаттиқ жойга тўғриланган аррани олиб қўйиш лозим. Йўқса у синиши, ёки кесилган тошнинг сифатига путур етказиши мумкин.

Студентлар шаҳарчасида бунёд этилаётган муҳташам спорт саройига корхона 2000 квадрат метр мармар ва 1500 квадрат метр гранит тошлари ҳадя қилади.

Заводда шу вақтга қадар тошлар тиғига олмос қадалмаган арралар билан қум сепиш орқали кесилар эди. Бу усулда доимо қум сепиб туришга тўғри келар, меҳнат унуми эса жуда паст эди.

Эндиликда домига олмос қадалган арралар ўрнатилди. Натижада меҳнат унумдорлиги аввалгидан бир неча бор ошиб кетди. Заводнинг истиқболи яна ҳам порлоқдир: Ғазалкентда унинг филиали қурилапти. Филиал ишга тушгач, республикамизнинг мармар тошларга бўлган талабини тўла қондириш мумкин бўлса ажаб эмас...

Корхона деярли ҳамма вақт йиллик планларини ортиғи билан бажариб келади. Бу йилги олти ойлик план эса 26 июнь куни муваффақиятли якунланди.

Шу кунларда корхонанинг меҳнат аҳли, янги барпо этилаётган Тошкент метросига атаб маҳсулот ишлаб чиқариш учун пухта ҳозирлик кўрмоқда.

О. ТУХТАНАЗАРОВ.

Тошкентдаги 2-тегирмон комбинати чорва моллар учун тўйимли озуқа тайёрлайди. Бу ерда қорамол, қўй, чўчқа, товуқларга асосий озуқа ҳисобланган аралаш озуқа ишлаб чиқарилади. Шунингдек, микроэлемент ва антибиотиклар аралашмаси билан тўйимли моддалар ҳам тайёрланади.

Тошкент паррандачилик фермаси комбинатининг биринчи мижози бўлиб қолди.

Бу корхонадаги ягона маҳсулот эмас. Июль ойида қўйлар, товуқ ва чўчқалар учун бериладиган янги маҳсулот ишлаб чиқарилади. Шунингдек, комбинатда Урта Осиёда биринчи антибиотик — террамицин ишлаб чиқадиган завод қурилди.

СУРАТДА: старший химик Э. Абдурашидова маҳсулот сифатини аниқламоқда.

И. Душкин фотоси, (ЎзТАГ).

● *Саломатлик — туман бойлик*

БИР КУНДА МИНГ КИШИ

«Ташсовет» касалхонаси, дейилганда бу ерда шифоланганларнинг кўплари дарҳол юзларига табассум олишади. Ахир бу ерда яқин-яқинлардагина давосиз дард ҳисобланган оғриқларга шифо бахш этиляпти.

Ошқозон-ичак йўллари, фарзандсизлик, қон босими ошиши каби турли касалликларга чалинган ўртоқлар бу ерда даволаниб, дард кўрмагандай бўлиб кетишяпти.

Н. С. Ёқубова, П. Л. Коволенко, ҳамшиpалардан Р. Бекова, Т. Семеновага ўхшаш шифохона ходимларининг исмларини республикамиз аҳлигина эмас, Урта Осиёнинг турли бурчагидаги ва бошқа республикалардаги одамлар ҳам ҳурмат билан тилга олишади. Чунки бу ерга даволангани келганлар оз эмас.

Даволашда медицинанинг энг сўнгги ютуқларидан кенг фойдаланаётган шифохонага республикада хизмат кўрсатган врач Б. Қ. Қосимов раҳбарлик қилади. Бу ердаги ходимларининг ҳаммаси юқори малакали бўлиб, беморларни дори-дармон билангина эмас, ширин суханлик, хушмуомалалик билан ҳам дарддан аритадилар.

Мазкур шифохона 1926 йили кичик бир хонада ташкил этилган, Физиотерапия — электр нури билан даволаш усуллари қўлланила бошланган эди. Беморларни олий ва ўрта маълумотли 15 медицина ходими даволар эди.

Ҳозир эса шифохона қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгарди. Бу ерда 200 киши ишлайдиган йирик физиотерапевтик марказ ташкил этилди. 100 киши ётиб даволанади. Ундан ташқари ажойиб поликлиникаси бор. Физиотерапевтик аппаратлар билан тўла жиҳозланган поликлиникада яна кўплар қатнаб туриб шифоланишади.

Илгарилари бир кунда 80-150 бемор электр нури билан даволанган бўлса, ҳозир бир кунда 1000 киши даволанади.

Шифохона ташкил этилгандан бери стационарда 32 минг 379, амбулаторияда 27 минг 810 киши даволанади.

Шифохона кабинетлари йилдан-йилга кенгайиб, янги даволаш аппаратлари билан бойитиб борилаяпти.

Медицина ходимлари беморларга хизмат кўрсатишда намуна бўладиган энг яхши кабинетлар учун социалистик мусобақа уйнашган.

Озодалик — саломатлик гарови, дейишади. Бу ерда эса озодалик учун кураш яхши йўлга қўйилган. Ҳар жума куни бош врач ва медицина ходимлари бўлимлар ва палаталарга кириб озодаликни кўришади. Ғолиб чиққанларга кўчма вимпел ва раҳматнома берилади.

Шифохона бундан кейин яна ҳам кенгаяди. «Ташсовет» касалхонаси территориясида икки қаватли янги бино қурилаяпти. Мазкур коллектив инсон саломатлиги учун тиним билмай меҳнат қилмоқда.

З. АЪЗАМХУЖАЕВА.

ЭШИТИНГ, ҚИЗЛАРЖОН

Автобусда Оқтепа томон борардим. Мендан олдинги ўриндиқда ёнма-ён ўтирган кексароқ икки аёл суҳбатлашиб борарди:

— Қизингизни узатдингизми, овсин?

— Йўқ...

— Нега?

— Э... ўзиям ҳар куни юз жойдан совчилар келиб турипти. Қизи тушмагур унамайди.

— Ҳа... бу замоннинг қизлари шунақа... Танлаганига тегади...

— Шунақа бўлса кошкийди-я! Битасигаям тегмайман, дейди.

— Вой, тавба! Нега бундоқ энди?

— Ўн йил кичик мактабда ўқиди... Беш йил ҳалиги катта мактабда ўқиди. Бирамас икки ҳужжатли бўлди, айланай... Локин...

— Локинингиз нимаси?

— Локин, ўқишим деб уй юмушларига бўй эгмади. Менам, ҳа ўқиса ўқий қолсин, уй юмушларини бир кун ўрганиб олар дедим... Мана оқибати!

— Ҳа, гап бундоқ денг... Уй юмушларини билмагани учун турмушга чиқишга қўрқяпти, шундоқми, овсин?

— Шундоқ, ўргулсин, шундоқ!

Атобус бекатга келиб тўхтовдиямки, иккович шоша-пиша тушиб қолишди. Менинг хаёлим эса, турмушга чиқишдан чўчиётган ўша қизда. Аввал ўрта мактабни битирибди, кейин олий ўқув юртини... Бу камида йигирма икки-йигирма уч ёшни уриб қўйди, деган сўз. Хўш, уй юмушларини қачон ўрганади-ю, қачон оила қуради. Бу ўша «диплом»ли қиз ҳаётида ечилиши қийин муаммо бўлиб турипти. Мабодо шу алфозда оила қуриб юборса нима бўларкин?

Шу ўй-хаёл билан манзилга етиб келдим. Автобусдан тушиб, укасини уйлантириш тараддудида юрган жиянимнинг уйига бордим.

— Ассалому алайкум, Саксон ота!

— Ваалайкум ассалом, болаларим!

Иш кийимидаги икки йигит улкан иморат олдига уланиб кетган айвонда чой ичиб ўтиришган экан. Уларнинг бири жияним Алижон, иккинчисини танимадим.

— Қани, ота марҳамат! — ҳалиги йигит дастурхонга таклиф қилди.

Биргалашиб чой ича бошладик. (Бунақанги кун иссиғида кўк чой ичганга нима етсин?!)

— Валижоннинг тўй қилиб қўйибсизлар. Эшитиб ўзимда йўқ хурсанд бўлдим, — дедим мен. — Вақтида уйланиши, бола-чақали бўлиши керак.

— Шанбага никоҳ кечаси, — сўз бошлади Алижон. — Еру ошноларимиз кўп. Бу ҳовлига сиғишмай қолармикан, деб қўшнимизнинг ҳовлисига эшик очдик. Энди шу ҳовлини тозаламоқчимиз.

Ҳайрон бўлиб сўрадим:

— Қўшнингиз кўчиб кетганми, бўтам?

— Йўқ...

— Бўлмаса ҳовлини тозалаш нима ҳожат? Ахир, одам яшайдиган уй озода бўлади-ю?

— Шунақа эмас экан-да, тоға, — деб қўйди Алижон. — Ҳамма ишда... Яхшиям мана бу қўшним азамат отпускада экан, қарашиб юборяпти...

Ҳашарчи йигит менга маъноли қараб қўйди. Ниманидир айтмоқчи бўлди-ю, демади.

Учовлон бирга-бирга қўшни ҳовлига очилган эшикдан ўтдик.

— Вой, бў! — ёқамни ушладим.

Ҳовли одам яшайдиган жойга мутлақо ўхшамасди. Эшикдан шундоққина кираверишда ахлат уюми! Нарироқда кир ювадиган тоғора ичидаги мағзаваси билан турибди. Тоғора ёнида пайпоқ, болалар кийимлари сочилиб ётипти. Кимдир буларни ювмоқчи бўлган-у, қолдириб кетаверган!

Кўнглим беҳузур бўлиб, ҳовли юзига қарайман. Челак, ҳокандоз, супурги, идиш-товоқ, болалар ўйинчоқлари ҳар ер-ҳар ерда юмалаб ётипти. Улар орасида қизил, кўк бахмалдан тикилган болалар дўппилари ҳам тупроққа қоришиб турипти.

Шу пайт кўзим ертўлага кираверишдаги туйнукка тушди. Бир талай ботинка-ю-калишлар чанг-лойга ботган. (Қиш кунлари лойга беланганича ювилмай шу ерда ётган экан.)

«Ошхонаси қай алфозда экан?» — деб у томонга бордим.

Ошхона эмас, пашша фермаси бу. Овқат юқи билан қолиб кетган идиш-товоқларда жониворлар ўймалашиб ётишипти.

— Эй, аттанг! — деймандa, орқамга қайтиб, айвонга чиқаман. Бу ер ҳам ошхонадан қолишмайди. Кир-чир кўрпачалар ўртасида қачондир чой ичилганда ёзилган дастурхон турипти. Нонлари қотиб тараша бўлган, ширинликларни қумурсқа таламоқда.

Дарчалардан уй ичига назар ташлайман. Ўринлар йиғилмаган, сон-саноқсиз буюмлар сочилиб ётипти.

— Шу ердаям одам яшайдими? — дедим беихтиёр.

— Яшаганда қандоққи, эри инженер, хотини врач! — ғалати гап қилди ҳашарчи йигит. — Эрталаб ясаниб пардоз-андоз билан ишга жўнашларини кўрсангиз!

Йигитга ҳеч гап айтмадим. Аммо дилимдан: «Ўқийверишибди-ю, на эри, на хотини уй-рўзғорда бўладиган оддий юмушларни ўрганишни хаёлига ҳам келтирмабди-да», — деган сўзлар ўтди.

Жияним билан ҳашарчи йигит бир бўлиб, ҳовлини тартибга келтира бошлашди... Кечга бориб, ҳовлими сан ҳовли бўлдики, асти қўяверасиз! Йигитлар: «Эгалари танимаса, бира тўла танимасин», — деб сув сепиб, супуриб ҳам қўйишди.

Кун ботар олдида аввал эр, кейин икки ўғилчасини боғчадан олиб, хотин кириб келди. «Ўз ҳовлимизми, бошқаникига кириб қолдикми?» — дегандек ҳайрон боқишарди улар.

— Қўшнимизникида ҳар куни тўй бўлсин-е дейишмоқда, — аста ҳазил қилди ҳашарчи йигит Алижонга.

...Мана шунга ҳам бир неча кун бўлди. Бу борада тўй ўтиб, икки ёш тотув оила қурди. Келин уй юмушларига чунонам чеваранки, тилларда достон бўлди-қўйди.

— Ўзи катта докторакан-у уйдаям лочинакан, — дейишарди қўшни хотинлар.

Сўз орасида уй тутишни эплолмай қўрқамгина ҳовлисини «ажойибхона»га айлантирган бояги врач жувонни ҳам кулги қилишарди:

— У ҳам келин, бу ҳам келин... У ҳам ўқиган, бу ҳам ўқиган...

Менинг хаёлим эса оила қуришдан қўрқиб юрган ҳов ўша қизда. Турмушга чиқса, Алижон жиянимнинг қўшнисидек уй юмушларининг уддасидан чиқа олмай шарманда бўлади! Чиқмаса-чи? Бу мумкин эмас!

...Бир-биридан сулув, бири-биридан ўқимишли қизларим. Бу гапларни сизлар учун ҳикоя қилиб бердим. Ўқияпман, деб юравермай, оила мактабида ҳам таълим олинг, уни мукаммал эгалланг! Акс ҳолда баъзи қизларимиздек кулги бўлиб қолишингиз ҳеч гап эмас.

САКСОН ОТА.

Юқори баҳолар билан

«Революция суворийларига, 20-йилларнинг чекистларига...» Ушбу бағишлов сўзлари «Ўзбекфильм» студиясида яратилган «Революция суворийлари» фильми титрида ўз аксини топган.

Фильм республикамизда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва унинг душманларига қарши кураш тўғрисида ҳикоя қилади.

Режиссёр К. Ёрматов ва бош оператор М. Пенсон ўртоқлар «Ўзбекфильм»нинг бу янги маҳсулот ленталарини Тошкент ва Самарқандда суратга туширдилар. Суратга олишга СССР халқ артисти Ш. Бурҳонов, РСФСР халқ артисти В. Емельянов, Ўзбекистон халқ артистлари Ҳ. Умаров, А. Бакиров ва бошқа актерлар таклиф этилди.

Яқинда «Революция суворийлари» фильми СССР Министрлар Совети ҳузуридаги кинематография давлат комитетига топширилди. Фильм намойиш қилиб бўлингандан кейин томошабинлар унга юксак баҳо бердилар. Фильм рус тилига дубляж қилишга ва Иттифоқ экранларига чиқаришга тавсия этилди.

Яна шу нарса қувончлики, фильм «Совэкспортфильм» Бутуниттифоқ бирлашмасида намойиш қилингач, Осиё ва Африканинг бир қанча мамлакатларида ҳам кўрсатилади.

Шаҳар марказидаги Усмон Юсупов кўчасида жойлашган маиший хизмат уйининг ишчан коллективи меҳнаткашларга маиший хизматнинг кўпгина турлари бўйича намунали хизмат кўрсатиб келмоқда.

СУРАТДА: Тикувчилик ательесининг чевар тикувчиларидан Р. Хўжаева ва А. Моисеева ўртоқлар янги тикилган кўйлакни буюртмачига топшириш учун тайёрлаяптилар.

СИЁСИЙ ЙЎЛ ЎЗГАРАРМИКИН?

Канадада бўлиб ўтган сайловларда турли партияларнинг номзодлари учун берилган овозларни қатъий ҳисоблаб чиқиш либераллар партиясининг бошлиғи Пьер Трюдога ғалаба келтирди. Либераллар 264 ўриндан 154 ўрнини олдилар.

Либераллар партиясининг стратеглари сайлов кампанияси даврида Трюдонинг ёшлигини дастмоя қилдилар. Либераллар бошлиғининг трамплиндан сувга сакраётган, велосипедда ўтириб турган, шод қизларни ўпаётган пайтлари тасвирланган фото суратлари газеталарнинг биринчи саҳифаларида тўлиб кетди. Энг ўткир фантазия ҳам канадалик сайловчиларга Пирсон ва Диффенбейкерни ёки Трюдонинг тараққийпарвар — консерватавлар партиясидан бўлган асосий рақиби Роберт Стенфильдни шундай вазиятларда тасаввур қилиб кўришга йўл қўймасди. Бундан Трюдо бошқалар қилолмайдиган ишларни қилишга қобилиятли деган хулоса чиқаришди.

Миллионлаб канадалик сайловчилар янги бош министр сиёсий йўлни янгилашга киришади деган умид билан ўз овозларини Трюдо учун бердилар. Сиёсий йўлни ўзгартириш зарурияти эса пишиб етилган.

Канадаликлар янги ёш бошлиқ ўзидан аввалги Пирсон ва Диффенбейкер уддалай олмаган ишларни уддалайди деб ишонмоқдалар. Улар бошқарган даврда мамлакат иқтисодий қийинчиликларнинг тобора ўсишига дуч келди. Улар АҚШнинг ташқи сиёсий йўлига кўр-кўрона бўйсуниб, ўзларини обрўсизлантирдилар.

Мураккаб масалалар Трюдо ҳукумати томонидан қандай ҳал қилинишини вақт кўрсатар. Бироқ, шуниси характерлики, Канада ташқарисидаги буржуазия матбуоти Канада парламентида кучларнинг қайта группаланиши муҳим ўзгаришлар келтирмаслигини англаб, либераллар партияси билан тараққийпарвар — консерватавлар ўртасидаги сайлов олди курашига жиддий эътибор бермадилар. Сайлов олди курашининг боришини диққат билан таҳлил қилиб борган АҚШ матбуоти бундан мустаснодир. Бунинг ажабланадиган ўрни йўқ. Чунки Америка монополияси Канада экономикасига ўнлаб миллиард доллар пул қўйган.

Шу нарсани қайд қилиб ўтиш зарурки, сайловлар сўл кучлар таъсирининг ўсганлигини намойиш қилди. Канададаги сайлов олди кураши иш ташлаш ҳаракати ўсиб бораётган бир шароитда ўтди.

Б. КОРОЛЕВ,
АПН мухбири.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

● янгиликлар ● воқеалар ● фактлар

ЁШ МУРАББИЯ

Муътабар Дадажонова ўрта мактабда ўқиб юрганидаёқ, оддий, лекин шарафли касб эгаси бўлишни орзу қиларди. У ўн йилликни тугатиши билан орзусига эришди. Кутубхонада мудирлик қила бошлади. Унинг кутубхонада ишлаётганига атиги уч йил бўлди. Мана шу уч йил мобайнида қаровсиз ётган кутубхона ишларини тўғри изга солди. Чанг босиб ётган китобларни чангдан артиб, китоб токчаларига тартибли жойлаштирди.

Китоб мухлисларининг бўш вақтларини кутубхонада ўтказишлари учун барча керакли шарт-шароитларни яратиб берди.

Муътабар ёш китобхонларнинг илмли бўлишига кўп эътибор беради. Уларнинг синфи, ёшига қараб маълум китоб ҳақида қисқача тушунтириш беради.

— Мен, — дейди у, — касбим оддий бўлишига қарамай, у билан фахрланаман. Ёш авлоднинг дунё қарашини ўстириш шарафли бурчим экан, албатта қўлимдан келган хизматимни аямайман.

Ҳозир унинг кутубхонаси атоқли шоир ва ёзувчиларимиз Л. Толстой, А. С. Пушкин, М. Горький, Маяковский, Ойбек, Уйғун, Ғ. Ғулом, Ҳ. Ғулом ва яна кўпгина ёзувчиларнинг асарлари билан бойиди. 1000 нусхадан иборат бўлган китоб фонди 2500 нусхага кенгайтирилди. 400 га яқин талабани кутубхонага аъзо қила олди. М. Маҳсумов, Ҳ. Норов, С. Пўлатова, О. Абдураимова, Ш. Қодирова каби ўнлаб талабалар кутубхонанинг актив китобхонларидир.

Азим шаҳримизнинг Чилонзор, Высоковольт, «Марказ-4» ва «Марказ-5» массивларида кеча-кундуз қурилиш ишлари бетўхтов давом этмоқда. Мана бу сурат Энгельс кўчаси яқинидаги «Марказ-4» микрорайонида тунда олинган. Бу ерда сибирликлар ишламоқда.

СУРАТДА: 9 қаватли бино қурилишида.

М. Нуриддинов фотолари.

БОННИНГ ХАТАРЛИ ЙЎЛИ

ФАВҚУЛОДДА ҚОНУНЛАР ЯНГИ ФАШИЗМГА ЙЎЛ ОЧИБ БЕРМОҚДА

Ғарбий Германияда ер парламентларига ўтказилган сайловларда янги фашистларнинг миллий — демократик партияси учун берилган овозлар сонининг ўсиши бу мамлакатдаги умумий вазият юзага келтираётган жиддий хавфни кўрсатиб турипти.

Ҳозир Бонндагилар кичкина НДП қачондир кам сонли бўлган нацист партияси каби ҳеч қачон ҳукмрон партия бўла олмайди, деб ишонтирадилар. Бироқ хавф шундаки, НДПнинг зарбага учрамаётган фаолияти ва шовинистик пропагандаси ўтмишда ҳалокатга учраган миллатчилик, милитаристлик ва ирқчилик идеологиясини, кекса авлоднинг кўпгина вакиллари риоя қилаётган ўша идеологияни тирилтирмоқда ва кўкка кўтариб мақтамоқда. Уз вақтида Гитлерни қўллаб-қувватлаган, ҳозир эса давлатни, армияни ва саноатни назорат қилаётган бу кишилар ўтмишдан сабоқ олмадилар.

Кизингер типидаги собиқ нацистлар ва Штраус типидаги уятсиз сиёсатдонлар Шпрингер газеталари қизитаётган қулай шароитда НДПнинг ўзидек хавфлидирлар. Улар иккинчи жаҳон урушини ревизия қилишни амалга ошириш ва Европада ГФРнинг гегемонлигини ўрнатиш учун актив тайёргарлик кўрмоқдалар.

Ғарбнинг давлат арбоблари Ғарбий Германияда фавқулодда қонунларнинг қабул қилинишига кўз юмиб, ўз мамлакатларининг халқларига бу қонунлар «шунчаки» қандайдир «ақл бовар қилмайдиган вазиятлар» учун мўлжалланган ва ўзига хос «қайта страхование қилиш»дан иборат холос, деб тушунтирмоқдалар. Лекин, маълумки, Федератив Республикада Коммунистик партия мамлакатнинг милитаризация қилинаётгани муносабати билан бу ҳақда халқ фикрини олишга чақирганлиги учунгина ман қилинган эди. Шу вақтнинг ўзида ҳукумат Ғарбий Германия судининг ўзгинаси томонидан янги нацист партия деб эътироф этилган НДПни ман қилишдан бош тортяпти.

Айвор МОНТЕГЮ,
Жаҳон Тинчлик кенгашининг аъзоси, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш» Халқаро Ленин мукофотининг лауреати.

(АПН).

Лондон.

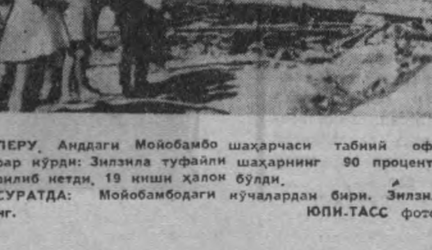

ПЕРУ. Андлаги Мойобамбо шаҳарчаси табиий офатдан зарар кўрди: Зилзила туфайли шаҳарнинг 90 процент уйи бузилиб кетди, 19 киши ҳалок бўлди.

СУРАТДА: Мойобамбодаги кўчалардан бири. Зилзиладан сўнг.

ЮПИ-ТАСС фотоси.

ШАРҚ ЮЛДУЗИ

ИЮНЬ СОНИДА

«Шарқ Юлдузи» журналининг июнь сони босмадан чиқди. Журналнинг бу китоби марҳум ёзувчи Абдулла Қаҳҳорнинг «Илҳом тўла ижод учун» деган мақоласи билан очилади. Абдулла Қаҳҳор етакчи ёзувчигина эмас, адабиётнинг чинакам жонкуяри ҳам эди. У адабиётда ростгўйлик учун курашарди. Муаллифнинг бу мақоласида ҳам шу руҳ сезилиб туради.

Журналда М. Осимнинг икки ҳикояси, Э. Самандаров, Ж. Камолов, Э. Ёндошев, М. Раҳмонов, Ю. Ҳамдам, Г. Нуриллаева, Н. Баракаев, А. Хожи, С. Соқиев, Ё. Исҳоқов, Ш. Одил, А. Абдуғофуров, Б. Исроиловларнинг шеърлари, ёзувчи Шуҳратнинг «Жаннат қидирганлар» романининг охири босилган.

Журналнинг бу жилдида Чустий, В. Саъдулла ҳамда Ҳузурийнинг ғазаллари, О. Мухторнинг «Қаҳрли кунлар» ҳикояси ўрин олган.

«Қардошлар адабиётидан» рубрикаси остида Ю. Акобировнинг «Тегирмон тўхтагач» қиссаси босилган. «Қарс ўн икки қўлдан» коллектив қиссасининг олтинчи бобини Ў. Ҳошимов ёзган.

Шунингдек, «Замондошларимиз портрети», «Санъат», «Ҳаёт ва адабиёт», «Алишер Навоийнинг 525 йиллигига», «Танқид ва адабиётшунослик», «Тақризлар», «Меросимизни ўрганамиз», «Гулқайчи» рубрикалари остида ҳам қизиқ-қизиқ материаллар ўқийсиз.

ЎЗБЕКИСТОН ОҚШОМИ

Агар ўйларимни қопласа булут
Агар умидларим қолса беқанот,
Агарда қалбимни қуршаса сукут,
Агар адо бўлса руҳимда сабот,
Борлигим банд этиб яшаш озори.
Совуқ туманига мени ўраса,
Қизиса афсуснинг аччиқ бозори,
Хаёл ўкинчларга мени судраса,
Шу замон шафқат-ла бошимга келиб,
Қаддимни суямоқ асло шарт эмас.
«Дилрабо оқшоминг бошинг узра» деб
Менинг қулоғимга шипшитсангиз, бас.
Қоматим чипордек ростланар шу он,
Кўнглим типирчилар кўкка интилиб
Болаликдан ошно феруза осмон
Чарх урар бошимда шафқатга тўлиб

Ажиб сурур бўлар жонимга ҳамроҳ,
Менга паноҳ бўлар мўъжиза бир тун.
Мен унга маҳлиё, мафтунман аммо,
У кимга маҳлиё? У кимга мафтун?
Бу юртда шукуҳи, кўркини бир-бир
Тунларга бағишлар қайноқ кундузлар.
Халқимнинг беҳисоб орзуларидир
Самога сочилган миллион юлдузлар.
Хаёлдай чеки йўқ ойдин уфқлар
Халқимнинг уфқдай хаёлин айтур.
Тўлин ой таратиб уфқларга зар
Ўзбек туйғусининг тимсолин айтур.
Саҳий табиатдан элимга эҳсон —
Сеҳру салобатни бўлурму ўлчаб?
Бу тунлар жамолин бир кўрган инсон
Юртига кетолмай қолса, не ажаб!

Жамол КАМОЛ.

ДЕРАЗАМ ОРТИДА

Деразам ортида шитирлар шарпа,
Нозли энтикишлар сингийди тунга.
Мен уларга лоқайд,
Сўзимда зарда.
Жавоб қайтараман ёзган хатингга.
Деразам ортида ширин кулишлар
Қоп-қора тунни ҳам ўрайди нурга.
Менинг сатрларим ковоқ уюшар.
Оппоқ саҳифани қилганча пурғам
Деразам ортида бир дунё ишва,
Севги шодлигидан икки дил гулгун.

Сен эса хатимни ўқиган онда
Тугар лабингдаги умидбахш кулгинг.

ТЎЛҚИН ЧОРЛАР

Тўлқин чорлар,
Бир дунё тўлқин.
Оғушимда эркалан, дейди.
Дейди: «Мавжлар кўксингга тўлсин»
Хаёллари шаддод ва дайди.
Шу дайдилик ўўчитар мени,
Ва бездирар шаддод ҳазили.
Йўқ, тўлқинга тутмадим қўлим,
Аёнмасди элтар манзили.

Гулчеҳра НУРУЛЛАЕВА.

Навоий ва Жомий.

ЧУСТИЙ.

ҒАЗАЛЛАР

Муҳаббат сиғмаган кўнгил аро қузғун макон этмиш,
Муҳаббат ғунча очган дилни булбул ошён этмиш.
Дилинг чўл бўлса, боғ этгай муҳаббат қилса боғбонлик,
Муҳаббат бўлмаса боғбонда, гул ўрнин тикон этмиш.
Бўлур, эл бир-бирин севса, жаҳон равнақ топиб обод,
Чунончи дўстлик кўп ўлкани дориламон этмиш.
Бериб гул ғунча лаълига табассум, ҳуснига жилва,
Муҳаббат боғ аро булбулни ҳам ширин забон этмиш.
Жаҳолат бир-биридан ажратиб дилларни қон этса,
Муҳаббат қанчаларни бир-бирига меҳрибон этмиш.
Солиб ер бағрига ҳам, ишқ ўти, минг турли маъданлар,
Туғанмас нуридан осмонга элчилар равон этмиш.
Кишига олиҳиммат бахш этиб, ҳам марди майдонлик,
Улуғлаб номини оламга мангу достон этмиш.
Тақир, сувсиз қудуқдан кам эмасдур бемуҳаббат дил,
Уни тош тўлдириб, одатда, эл тезроқ ниҳон этмиш.
Замону халқу юртинг ошиқи шайдоси сен, Чустий,
Дилингни, чунки, чин меҳри муҳаббат ошён этмиш.

* * *

Армуғон келтирди фикрим элга кўнгил сайридан,
Бол арининг одати — бол келтирур гул сайридан.
Фахр этарман сўзласа халқим бу мазмун устида,
Лаб очар-ку ғунчалар гулшанда булбул сайридан.
Эл учун гул терган эрдим, етмади жон риштаси,
Боғламоққа гулни топдим ришта сунбул сайридан.
Шубҳасиз олам димоғини муаттар қилгали
Субҳидам фикрим келур райҳону жамбул сайридан.
Мужда берди бахтимиз, сарвида иқбол қумриси,
Пашшалар не келтирур одамга жингул сайридан?
Дўстларинг боғида авж олган оловни тез ўчир,
Кўзга кул сочгай, агар, келса шамол кул сайридан.
Бўса олди Зуҳрадан, тўй қилдими осмонда фан,
Ўргилай, Чустий, камолот Тоҳирни бул сайридан.

Восит САЪДУЛЛА.

ҚУВОНТИР

Аҳдингга вафо айла-ю жононни қувонтир!
Ол қўлга давр созини, давронни қувонтир.
Ҳар ишда мурод иста, билиб олға қадам қўй,
Орзуга етиб, дилдаги армонни қувонтир.
Ўз қадрини меҳнат била ўлчар азиз инсон,
Меҳнатни севиб, борича имконни қувонтир.
Дўстингга раво кўрма зиён, бўлма мунофиқ,
Эл ичра ҳалоллик била виждонни қувонтир.
Ҳар ерда азизликни талаб айла, ўзинг ҳам
Ҳурматли бўлиб даврда, инсонни қувонтир.
Ёз яхши ғазал, лаззати эл оғзида қолсин,
Гулзор яратиб мисрада, девонни қувонтир.
Кел, оқла Ватан бурчини, Восит, шарафим деб,
Фарзанди бўлиб, давр ила давронни қувонтир.

ЭСЛАТУР

(ТУРОБ ТЎЛАГА)

Бунча жонбахш, жонажон дўстим, ширин суҳбатларинг.
Мендан ортиқроқ муҳаббатли сенга улфатларинг.
Дўстларинг дўстига ҳам дўстсан, ҳамиша меҳрибон,
Бир ғазалнинг бағри тор, айтмоққа кўп хислатларинг.
Сен Ватан, инсонни мадҳ этдинг олиб қўлга қалам,
Топди деб дилларга йўл, фахр этди ўз Турбатларинг.
Ланг очиқ дўстлар учун шод кўнглингу обод уйинг,
Эслатур Фарғонани меҳмоннавоз одатларинг.
Чертдинг ошиқларнинг қалбин сен топиб зўр ҳис билан,
Тушди элнинг оғзига соз ялла-ю «Фурқат»ларинг.
Энг оғир кунларда ҳам виждон азобин кўрмадинг,
Пок эдинг, поклик билан тоғдай бўлиб тоқатларинг.
Элда ердай яшнадинг номингга хос камтар бўлиб,
Шодланар Восит кўриб, ошган сари ҳурматларинг.

Ю. АКОБИРОВ.

Тегирмон тўхтагач

ҚИССАДАН ПАРЧА

ҒАРАЖДА мудиримиз Жўра Шоди, бу кеча колхоз клубида «Мусаффо осмон» фильми кўрсатилади, деб эълон қилди. Мен бу ажойиб фильмнинг таърифини эшитгач, томоша қилиш орзусида юрар эдим. Кечқурун клубга бордим. Эшик олдида Бинафша билан учрашдик.

— Менга ҳам бирорта жой олиб қўйинг, ҳозир келаман, — деди кулиб Бинафша.

Ҳазил қиляпти, деб ўйладим. Наҳотки у келиб ёнимда ўтирса. Бундан ташқари ахир бизнинг қишлоғимизда, агар улар яқин қариндош-уруғ бўлишмаса, жуфт-жуфт бўлиб балоғатга етган қиз ва йигитнинг кино ёки театрга бориши расм бўлмаган-ку!

Бинафша ҳазил қилмаган экан. У худди фильм бошланган пайтда югуриб келиб, ёнимга ўтирди. Қизнинг бу жасоратидан ҳам ҳайрон, ҳам хурсанд бўлган эдим. Юз афсуски, бу шодлигим узоққа чўзилмади. Томоша қилиш орзусида юрган фильмни кўришдан маҳрум бўлдим. Фильмни берилиб томоша қилаётган пайтимда, биров орқамдан келиб қулоғимга: «Ташқарига чиқинг, сизни бир киши кутяпти», деди. Шавкат амаки ёки Уста Зокир чақираётгандир, деб ўйладим. Кўнглим чопиб-чопмай чиқдим. Орқамдан олифта уст-бош кийган, сочлари жингалак бир йигит чиқди. Менга «ташқарига чиқинг», деган киши шу экан. Уни танимас эдим. Қишлоқда ҳам кўрмаган эдим. Қиёфасидан уйнинг олифта йигит эканлиги кўриниб турарди.

— Ким чақирди!

— Сизда менинг ишим бор. Қани, бу ёққа келинг-чи, — деди у ҳокимона оҳангда ва ўзи олдинга тушди. Биз клубнинг орқа томонига ўтдик.

— Сиз у қизни қаердан танийсиз! — сўради олифта.

— Нима қилди!

— Сиз аввал саволимга жавоб беринг!

— Биз Бинафша билан қўшнимиз...

Йигит менга яна бир нарса демоқчи эди, шу пайт қоронғиликдан Туроб пайдо бўлди-ю:

— Бундан гап сўраб ўтирасанми! — деб чакагимнинг тагига бир мушт туширди. Тишларим бир-бирига урилиб, ғижирлаб кетди. Оғзим тўла қон бўлди. Бунинг устига олифта ҳам оёғи билан бир тепди. Яна Туроб мушт туширди — елкамга тош келиб урилгандай бўлди.

Мен анчадан буён Туробдан қасдимни ололмай юрган эдим. Ҳозир қулай фурсат етган эди. Ғазаб билан уларга ташландим. Улар мени икки кишилашиб уришар, айниқса Туробнинг муштлари жуда қаттиқ тегар эди. Унинг ҳар бир муштидан мен йиқилай-йиқилай дер эдим. Лекин мен алам зўридан оғриқни ҳис қилмас, аксинча, ҳеч бўлмаганда уларнинг икки муштига бир мушт билан жавоб беришга ҳаракат қилар эдим. Уларнинг қайси бири тўғри келса ва қаерига тегса фарқига бормасдан, муштлар, тепар эдим. Бақувват қўлларим, қўпол этигим ана шу ерда яхшигина иш берди. Туроб бундан олдин ҳам бошқалар билан кўп уришиб ўрганганидан уриша бошлаганимизда менинг зарбаларимга парво ҳам қилмади. Аммо олифта анчагина хом экан. Хусусан, у менинг қўпол этигимдан оёғига қараб бир тепки егандан кейин, мени тепишни бас қилди.

Ниҳоят Туроб ҳам уришдан тўйди шекилли, олифтанинг ёнига бориб ўтирди. Мен ҳам зўрға оёқда турардим. Калтак ейиш ва калтаклашдан керагидан ортиқроқ тўйган эдим. Агар мен энди қайтиб клубга кириб фильмни томоша қилишни давом эттирсам, ёки дам олиш учун уйга қараб юрсам, рақибларим ортиқ ҳеч нарса дейишмас, аксинча улар шуни хоҳлашар эди. Аммо мен қайтиб кетишни истамадим. Чунки бу ҳолда улар ўзларини ғолиб ҳисоблашлари мумкин. Мен уларнинг ўзларини мағлуб ҳис этиб кетишларини истар эдим. Шунинг учун ҳам уларнинг рўпарасига келиб ўтирдим. Бунинг маъниси шу эдики, агар улар яна уришишни истасалар, мен тайёрман.

Туроб рўмолчасини чиқариб, секин бош-кўзларидаги терни артар, олифта хомуш ўтириб, гоҳ Туробга ва гоҳ менга қарар эди.

— Туроб, тур, кетдик! — деди у. Туроб ҳам худди шу таклифни кутиб тургандек секин ўрнидан турди.

— Хайр, яхши қол, оғайни! — деди у менга юмшоқлик билан ва қўшиб қўйди: — Бундан кейин билиб қўй, у қиз бошвоқсиз эмас, қадамингни билиб бос!

Мен унинг бу ақлсизларча айтган гапига жавоб беришни истамадим. Бинафшанинг ҳомийси, деб ўзларини танитаётган бу кишиларнинг Бинафшага қандай алоқалари бор экан! Мен мана шунга ҳайрон эдим. Буни мен худди ўша кеча, уйга келганимдан кейин янгам Гулбонудан сўраб олдим. Иш чаппасига айланганини қарангки, Туроб ҳалиги олифтага йигитнинг укаси, Карим деган олифта эса Бинафшанинг амакиваччаси бўлиб, унга бешиккетти қилинган экан. Туроб кимсасиз бир бева хотиннинг қизини олиб ичкуёв бўлиб кетган экан. Шу сабабдан ота-онаси уйида турмас экан. Карим Душанбадаги медицина институтида ўқир экан... Мен соддалик қилиб шу вақтгача бу гаплардан хабарсиз юрган эканман.

Аламим ўн чандон ошди. Кечаси билан уйқум келмади. Ўрнимда ағанаб чиқдим. Оҳ менинг Бинафшам, агар сенинг бахрингдан ўта олсам, ҳамма мушкуллар осон бўлар эди. Аммо мен қандай қилиб сенинг бахрингдан ўта оламан, нечук сени Каримнинг қўлига топшира оламан! Мен сени бутун вужудим билан яхши кўраман-ку. Мен учун бутун жаҳон — сенсан!..

Ўша кеча хўп ўйладим. Агар Бинафшани қўлдан чиқарсам, мен учун ҳаётнинг кераги бўлмай қолади. Лекин ҳозиргача ундан бирор марта сўрамабманки, у мени яхши кўрадими, йўқми! Эртаси ишдан кейин атайлаб Бинафша билан учрашиб, бу масалани ҳал қилишга қарор қилдим.

Тожикчадан С. Кароматов таржимаси.

Фарҳоднинг Ширин билан учрашуви.

Фарҳоднинг аждаҳо билан жанги.

Омон МУХТОР

ҚАҲРЛИ КУНЛАР...

«Бухорои шариф» ҳикоялари туркумидан

Минг тўққиз юз ўн еттинчи мелодийнинг қаҳратони қаҳатчилик билан бирга келди. Қаҳратон шамоли аччиқ тили билан заминни ялагани сингари, қаҳатчилик шамоли аччиқ тили билан одамлар дастурхонини, рўзғори, ҳаёти ва юрагини бешафқат ялаб ўтди.

Қиш ўртасида бир ҳафта бўлиниб-бўлиниб ёмғир ёғди. Кейин эса, якшанба куни субҳи козибдан шоми ғарибонгача япалоқ қор ёғиб чиқди.

Бухоро кўчаларида сарсон-саргардон одамлар пардай тўзғишди...

* * *

Чорминор гузари этагидаги пачаққина якка-ёлғиз кулба оппоқ қор гирдобида чирпирак бўлиб, шу гирдоб тубига чўкиб кетаётгандек эди. Ғоят зах ва қоронғи кулба сийнасида дағал сандал қаққайган, қуйида япасқи ўчоқ, битта мўнди челак, битта тешик тоғора. Тўрда бир жуфт қуроқ кўрпа увин-тўда бўлиб ётарди. Ундан берироқда хивичдан тўқилган каттакон сават. Отасининг эски чопонига ўраб қўйилган икки яшар гўдак — Дилшод шу сават ичида дийдирайди. У дарча олдида мункайиб ўтирган онасидан кўз узмас, унинг сўзларини тинглаб тургандек эди.

— Отанг ҳаммол эди, бозорда қоқ белидан арава босиб кетган. Сен буни билмайсан, ақлинг етмайди, болам.

Мунаввар биби дарчадан тушган хирагина ёруғда эрининг бўз яктагидан болага қўйлакча тикарди. У киртайиб қолган кўзларини қўлидаги игнага қадаб, қунишиб ўтирар, ўғилчасига ғоят жиддий оҳангда сўз қотар эди. Дилшод умри ҳасратда ўтган чоллардай ҳорғин ва маъюсгина тикилар, онаси томон чўзилган мурғак қўллари совуқдан кўкариб, юзи сингари қонсиз ва карахт бўлиб қолган эди. Ҳали унинг тили ҳам чиқмаган. Атиги икки-уч сўзнигина билар, қорни очса — «мамма», «нанна», сув ичгиси келса, — «умма» дер эди.

* * *

Гўдакнинг отаси Мажид ҳаммол эди.

Мунаввар биби эрини чимилдиқда кўрган. Ҳеч қачон унутмайди: у ихчам, ингичка мўйловли эди. Тўй кечасида эри унинг кафтларини ўзининг чайир қўлларида маҳкам қисган, қизиб кетган юзларига, кўзларига босган эди. Ўша кеча келиннинг қулоқларига шу сўзлар қўрғошиндек қуюлган эди: «Мунаввар! Жонгинам жуда хурсандман! Эсимни таниб Қози бобога қилган меҳнатларим эвазига топилдинг, Мунаввар!.. Энди икковимиз бирга хизматда бўламиз, қандай яхши бўлади, рўшнолик кўрамиз, биласанми!»

Йўқ, улар рўшнолик кўрмадилар. Бир йилдан кейин Камолиддин қози ришватхўрлиги, яъни порахўрлиги очилиб қолиб, катта Бухоро туманидан кичик Вобкент туманига қози қилиб юборилди. У кетиши олдидан: «Бир йили қўлингда «Бухорои шариф» деган ношаръий газет кўрганман», деган гапни важ қилиб, Мажидни эшигидан ҳайдади. Мажид ҳаққини талаб қилди. «Сен муттаҳам, пахта зовутга бориб гурасан. У ер бебошлар макони эканини билмайманми? Аллақай ҳайдай деб юрган эдим энди мавриди келди. Узи сенинг касрингга Бухородан кетяпман!..» деб сўкди қози. Мажид ундан бир чақа ҳам ололмади. «Сен бошқа жойдан нон топарсан, ўғлим, — деди қози ойим Мажидга, сўнг гўё Мажиднинг хотинига ғамхўр бўлиб, гапида давом этди. — Мунаввар хизматимда юраверсин, мен уни ҳайдамайман».

«Неча йиллик ҳаққимни еб кетди-я! Лаънати қози!», деди Мажид алам билан.

Мажид бир неча кун уйда бўш юриб, ниҳоят ҳаммоллик қила бошлади. Бойлар, пулдорлар бозордан харид қилган нарсаларни уйларига ташиб берарди. Бир жума куни ногоҳ бозорнинг тўс-тўполонини чиқарган бир мастнинг от қўшилиқ араваси Мажиднинг умрига завол бўлди...

Мунаввар биби қўлидаги гўдаги билан қолди. Қаҳатчилик ўшанда бошланган эди.

— Нанна! Мамма! — деб шивирлади Дилшод нимжон қўлларини қимирлатиб.

Мунаввар биби ўғлига қараб хўрсиниб деди:

— Қара, осмон тешилди, болам. Сандалга ўтин ҳам йўқ. Бозорда бир эшак ўтин фалон пул! Майли, совуқда ҳам ўтираверамиз, лекин оч ўтириб бўлмайди-да, болам. Мен-ку, майли, чидайман, сенга қийинда!.. Узинг биласан, олдинги куни супрадаги унни қоқиштирдик. Хайрият, кеча нонвой битта куйган нон берди. Энди, бугун, худо билади, нима қиламиз? Қўни-қўшни-ку игнани ҳам қарзга бермайди.

Мунаввар биби ўз гапидан ўзи хафа бўлиб кетди. Тикаётган қўйлакчани ёнига қўйди-да, совуқда уюшиб, қалтираётган қўлларини оғзига олиб борди, пуф-пуфлаб исита бошлади... Сўнг, бошини сал кўтариб, қиров босган дарчадан ташқарига қаради. Оппоқ қордан бўлак ҳеч нарса кўринмади. Қор бўралагани-бўралаган. Шамол оч бўридай увиллайди.

— Мамма! — деб инграниди Дилшод.

— Бир парчагина қотган нон бўлса, ивитиб ердик, — деди Мунаввар биби Дилшодга. У боласига кўз қирини ташлади. Гўдак тебранар, сават сувдаги қайиқчадай чайқалар, ип билан танғилган чопон гўдакнинг елкасидан сирғалиб, белига тушган эди.

— Очсанки, қимирлай олмайсан, болам. Узим ҳам очимдан тиришдим, — деб аста ўрнидан турди Мунаввар биби. — Яна нонвойга боришга, албатта, юз чидамайди. Майли, бир жойдан умидим бор... Қози ойимнинг уйларига бораман. Мадорим қуриб, сен билан овора бўлиб, анчадан бери у ерга бормаган эдим. Бугун бориб кўрайчи, у кишида, ўх-хў, отангнинг қанча ҳақи қолган, мен қанча йил чўрилик қилганман. Нон сўрасам-ку, бермайдилар, шояд меҳнатларим ҳаққи бир кафтгина ун берсалар. У кишидан сўрасак, уят ҳам бўлмайди, болам, ўз ҳақимизни сўраймиз... Кўчадан тўртта хас териб, дарров, қозонни осамиз-да, болам. Хўп, мен ҳозир келаман, сен тинч ётгин. Сават ағдарилса, ёмон бўлади, болам...

Мунаввар биби болани қайтадан чопонга ўраб, ётқизди. Сўнг паранжисини ёпиниб, зил-замбил кавушини оёғига илди. Эшик ғирчиллаб очилиб, секин ёпилди.

* * *

Она тиззасигача қорга ботиб, гузар бошига — тепаликка интилди. Дарчаси хирагина ёришган нонвойхонанинг олдида нима учундир қадамини секинлатиб, дарчага қараб-қараб ўтди. Кейин яна тезроқ одимлади. Муюлишдаги дарвоза остонасига келиб тўхтади. Дарвоза ҳалқасидан тутиб тарақлатмоқчи эди, дарвозанинг ўзи ғирчиллаб орқага кетди. Мунаввар биби дадил ҳовлига кириб борди, рўпарадаги ёруғ хонага етиб, эшикни тақиллатди.

Ичкаридан қози ойимнинг таниш, тўнғиллаган овози келди:

— Ким у?.. Киравер!..

Мунаввар биби эшикдан кириб, пойгакда тўхтади. Мажолсиз қўллари билан паранжисини кўтариб, юзини очди. Кўзларига биринчи чалинган нарса токчадаги бир даста нон бўлди. У нондан зўрға кўзини узиб, қози ойимга яхшироқ кўриниш учун илжайди. Қози ойим оёғини сандалга суқиб, ўнинчи чироқ олдида букилиб ўтирар, беш-олти ёшлардаги малла қизалоқ энгашиб унинг бошини боқмоқда эди.

— Ҳа-а... сенмидинг? — Бошини кўтариб қаради қози ойим. Унинг салқиган юзи нохуш, катта, қора кўзлари тунд ва зардали эди. — Ҳовлида эркак йўқ, деб ҳаммаси ёпирилиб кира беради!..

Қози ойим яна бошини эгди, эътиборсиз қолган Мунаввар биби пойгакда анча турди. Сўнг ўзини дадил тутиб гапирди:

— Бир кафтча ун сўраб келувдим... Ёки бир бурда нон бўлса... болам оч...

Қози ойим бу гал бошини ҳам кўтармай тўнғиллади:

— Қози бобонг Вобкентдай кичкина туманда қози. Бухорои шарифда қозикалон эмаски, ғаллани қоплаб йиғса! Бу уйда ун нима қилади, нон нима қилади!.. Худодан сўра, ҳаммамизга худо берсин!..

Мунаввар биби бир қизалоққа, бир токчадаги нонга қараб мўлтиллади. Аммо узоқ тура олмади, мадори қуриб, оёқлари бўшашди, боши айланди...

* * *

Мунаввар биби тиззасигача қорга ботиб, гузар этагига қараб борарди. У ўнг қўлининг учини паранжи четидан чиқариб панжалари билан худди ўлжа топган она бургутдай, бир нимани қаттиқ ушлаб олган, дир-дир қалтирар, хаёлан боласига гап маъқулларди:

— Қози ойим бир бурда ҳам нон бермадилар, болам.., У кишига, ўх-хў, қанча меҳнатларимиз сингган... Қўлимни иситиш баҳонасида нонвойхонага кирдим, болам. Нонвой тандирга олов қўймаган экан, ўтин қиммат, бугун ололмадим, дейди. Энди кетай деб турсам, бечора чой қоғозга бир кафтча ун ўраб берди. «Ол, исинишга кирмагандирсан, боланг оч, биламан» деди... Бечоранинг дардини бечора биларкан, болам.

Она шамол беланчагида енгил тебраниб қор кечиб борар, энди тиззалари қаттиқ қалтирар, кўнгли тобора озиб, боши гир айланар эди. Назарида, уч-тўрт қадамлик гузар кўчаси бу кеча узайиб қолгандай, оёғи эса олдинга эмас, орқага тортаётгандай туюлар эди.

У машаққат билан олдинга интиларди. Қуюқ қоронғилик бағрида гузар этагидаги ёлғиз, пачаққина кулбанинг қораси кўриниб қолди. Бироқ... ажабо! Энди кулбанинг кўлкаси кўринганда, Мунаввар биби ўзининг нечундир қор устида, бемалол ўтирганини кўрди. Бирон нарсага қоқилдими, ё шамол йиқитдими, ё эса очлик оёғидан олдими — буни билмасди. Юзларини изғирин беаёв чимчиларди. У қор устида ўтиркан, ақалли паранжига тузукроқ ўранай деб, бошини чангаллади. Чангаллади-ю бошида паранжисини йўқлигини пайқади. Шу дақиқада бундан ҳам даҳшатлироқ бир нарса маълум бўлди: у ўлжасини йўқотган эди.

Унинг қўллари ҳавода муаллақ қолди, кўзлари аланг-жаланг бўлди. Бирдан беш-олти қадам нарида шамол айлантириб ўйнаётган чойқоғозга кўзи тушди.

Мунаввар биби қор устига ташланиб, қоғозга интилди. Қўли етмади. Жон талвасасида нарироққа сурилди, худди она бургутдай қоғозга чангал солди. Аммо... қоғоз бўм-бўш эди. Киприклари тош осилгандай вазмин бўлиб кетди...

.... Аллақаердан икки хўрознинг басма-бас қичқиргани қулоғига чалинди. Қор тиниб, осмон очилди. Баланд бир том устида ой совуқ илжайди.

Мунаввар бибига ерни қоплаб ётган оппоқ қорнинг ҳаммаси ун бўлиб туюлаверди. Фақат этагига қайси жойидан солиб олишни билмаётган кишидай, гоҳ у ёнига, гоҳ бу ёнига панжа урар эди. Охири: «Бор-э! Шунча нарса этакка сиғармиди», деган хаёл келди миясига. Негадир киприклари бир-бирига елимлана бошлади. У қор юзида ўтирганча, бошини қуйи солиб, бир лаҳза тин олгиси келди. Хаёл эса унга ором бермади. Нохуш увиллаётган шамол қози ойимнинг овозига айланиб, қулоқлари тагида айлана бошлади: «Бу уйда ун нима қилади, нон нима қилади?!» У бу хунук овозга чап бериб: «Дунёда ун шунча кўп экан, нимага мендан бир бурда нонни аяди-я» деб ўйлади. Хўрлиги келиб шивирлади:

— Биров унни қоплаб йиғиб, бировнинг бир кафт унга зор бўлгани нимаси?! Уннинг мана шундай ўртада уйилиб, сочилиб ётгани яхши! Келинглар, олинглар! Қози ойим, сиз ҳам олинг, кўзингиз тўйсин!..

Шу дам қулоғига нонвойнинг овози чалинди: «Ол, исингани кирмагандирсан, боланг оч, биламан!..». Бу овоз онанинг қулоқлари тагида қайта-қайта такрорланди. Кўзлари жиққа ёшга тўлди. «Шунча ун меники бўлса, нима қилардим?!» деган хаёл миясида чарх урарди. Уз кўзига ўзи, нонвойдай меҳрибон, саҳий одамга ўхшаб кўринди, ёшли кўзи билан жилмайди. Совиган томирларида бирдан илиқ ҳис оқди: «Шундай! Бас! Дунёда менга бошқа ҳеч нарсанинг кераги йўқ! Мана, ун ўртада сочилиб ётибди. Келинглар, олинглар!» Томирида оққан илиқ ҳис унга таскин ва ором бахш этди. Шу ҳиснинг роҳат-ҳаловати таъсирида кўнгли тинчиб, бошини қор устига қўйгиси, бир лаҳза мизғигиси келди.

У бошини қорга ташлаб жилмайганча кўзларини юмди..

ДАРВОҚЕ, шундай эди. Шу икковларининг ўрталарига совуқчилик тушганда маҳалла комитети аралашмаганда бу икки ёшнинг турмушлари бутунлай бузилиб, анави икки қизил тумшуқ тирик етимча бўлиб қолган бўларди. Маҳалла комитети қаттиқ турди. Қаттиқ турмаганда ўртадаги совуқчилик муэга айланарди, уни домна печларида ҳам эритиб бўлмасди. Ушбу қадаҳни икки ёшнинг бахтли турмуши учун, жамоатчилик ташкилотларининг хайрли ишлари учун кўтарайлик, тўй очиқ, ўртоқлар!

Бир нафас қадаҳларнинг жаранглагани, «қани-қани» деган пасти-баланд овозлар, лабларнинг чапиллаши эшитилиб турди. Холхўжа Дўсхўжаев лабини кафтининг орқаси билан арта-арта ўрнидан хиёл турди-да, «Табриклаш учун сўз женсоветга», — деди-ю, ўтира туриб, шериги олдидаги гўштли тарелкани ўзининг бўш тарелкасига алмаштириб қўйди.

Муборхоним даврага бургут қараш қилиб назар ташлаб олди:

— Ҳой Мавлон, хотининг қани? — сўради у. Кейин жавобини ҳам кутмай қўшиб қўйди, — бор, дарров олиб чиқ. Қаранг-а, олтита чуғурчаси билан Шарофат уйда ўтирар экан-у, бу киши бу ерда керилиб куёв-келин соғлигига қадаҳ кўтарар эканлар, Уят-э, дарров олиб чиқ! Ҳой, шляпали эркаклар, сизлар ҳам хотинларингга яқинроқ келиб сийлаб ўтиринглар, уйга борганда суйкалишни биласизлар, нега бу ерда қочиб ўтирасизлар! Ҳой Усмон, сен ҳам Яйрага ул-бўлдан едириб ўтир, тағин менга ўхшаб армонда қолиб юрмасин.

Ўртоқлар, рухсатингиз билан мен ҳам маҳалла хотин-қизлар совети номидан, шахсан ўз номимдан куёв билан келинни шу бахтли турмушларини янада давом эттириш учун аҳду-паймон қилган шу бахтли кечада чин қалбимдан табриклайман! Қувончдан кўзларимга ёш келяпти, даврага тушиб, ўйнаб юборгим ҳайқиргим келяпти. Чунки хурсандман. Усмон билан Яйранинг ширин турмушлари қайтадан бошланганини учун хурсандман. Мана шу қайта бошланишда озгина бўлса ҳам женсовет ҳисса қўшгани учун хурсандман. Ҳа, женсоветнинг ҳиссаси бор. Икки ёш ўртасида андак англашилмовчилик бўлган эди. Ана шуни бартараф қилиш учун ўнлаб идораларга учрашишга тўғри келди. Аммо женсовет чекинмади. Мана натижасини кўриб турибсизлар. Усмон билан Яйра ёнма-ён ўтириб, бир-бирларига чучвара едиришяпти. Бугун икки ёшнинг бир-бирига бўлган сўнмас муҳаббати тантана қиляпти. Келинглар, ана шу тантаналар учун кўтарайлик!

Кейин мактаб маъмурияти номидан Сафо Аҳмедович, келин томондан Яйранинг районида яшайдиган новча бўйли, ёш бўлишига қарамай, соқол қўйиб олган поччаси, яна алла кимлар гапиришди. Бу орада сўридаги машшоқлар кеча тўйга бориб, уйқудан қолишган эканми, ёки ҳамма тўйда бўлгани каби бу ерда ҳам ичкиликбозлик ярим кечагача давом этади деб ўйладиларми, ўтирган ўринларидан бирин-кетин уйқуга кета бошлашди. Давранинг охирроғида ўтирган ёш меҳмонлар зерикишиб, гугуртинг йўқми, пошшо-вазир ўйнаймиз деб бир-бирларига пичинг қила бошлашди.

Худойберди ТУХТАБОЕВ

Ниҳоят нутқлар тугаб, энди гал ўйин-кулгига ҳам келиб қолган эди. Шу пайт Яйра ишлайдиган поликлиниканинг чўзиқ юзли, дўнг пешонали бош врачи ҳовлиққанча кириб келди-да, нафасини ростлашга ҳам сабри чидамай, сўз сўради.

— Азиз меҳмонлар, — негадир жуда шошиб деди у, — мен аслида сўзламоқчи эмас эдим. Лекин тўйхонага қадам босишим билан тўлқинланиб кетдим. Қизим Яйранинг бахтидан, ўзига тенг, ҳар жиҳатдан муносиб турмуш ўртоғи топганидан хурсанд бўлиб кетдим. Мен қизимиз Яйранинг аввалги эрини яхши танирдим. Ўта кетган пиянистa, хотинбоз. Ўтакетган рашкчи бир киши эди. Ақлда, одобда, юриш-туришда Яйрахон ундан ўн чандон юқори турарди. Куёв бола, сизни чин қалбимдан табриклайман, сиз ақлли йигит экансиз. Ўртоқ танлашда янглишмабсиз. Яйрахон ҳақиқий ёр бўлишга арзийдиган қиз. Қаранг, унинг етим қолган ўғилларини тиззангизга олиб, бошини силаб ўтирибсиз. Қандай олижаноблик бу. Мен шуни кўриб тўлқинланиб кетдим, баракалло! Офарин, минг офарин!

Шу пайтда Яйранинг ишхонасидан келган аёллардан бири тўлқинланиб, энди авжига миниб бораётган бош врачнинг қулоғига бир нарса деб шивирлаган эди, бош врач кўзлари олайиб, оғзини очганча анграйиб турди-да, тўсатдан шилқ этиб ўрнига ўтириб қолди.

Одамлар ўртасида қисқа-қисқа кулишлар, пичир-пичир бошланганини кўриб, Муборхоним бош врачни ноқулай аҳволдан қутқармоқчи бўлди шекилли, шартта ўрнидан туриб

— Ҳой машшоқлар, нима, ухлагани келганмисизлар! Қани, ўйинга чалиб юборинглар-чи, — деб қўлларини икки томонга ёзганча, бармоқларини қирсиллатиб ўртага чиқа бошлади. — Қани тезроқ «Гулноз»га бир чалиб юборинглар-чи!

Тўйга ўзи чиройли нутқлардан кўра шўх куй, қувноқ рақслар кўпроқ ярашар экан. Чилдирманинг гижбадабанги, ҳалиги ақлли гапларнинг ҳаммасини босиб кетди. Муборхонимнинг нозли ҳаракатлари, аллақандай ишва билан қўлларини ўйнатишлари, елкаларининг чиройли силкитиши одамларга мажлисда эмас, тўйда ўтирганларини тўсатдан эслатиб қўйгандек бўлди. Ҳислар мавжланиб, юраклар тўлқинланиб кетди.

— Э бор экансиз-ку, опажон! — қичқирди ўтирганлардан бири. Ўйин кетидан-ўйин, ашула кетидан-ашула бошланди. Мактабдан келган ҳаваскорлар муаллимларига ўз санъатларини бир кўрсатиб қўйиш ниятида шайланиб ўтиришган экан, базмни шунақангги қизитиб юборишдики, меҳмонлар қизиқиб кетиб, Фотима опа билан Саврихолани ҳам ўйинга тортиб юборишди.

— Горки! — деб қичқирди бир маҳал кимдир.

— Ичиб бўлмаяпти!

— Аччиқ экан! — деб меҳмонлар қарсак чалиб юборишди. Усмон ер остидан аста Яйрага боққан эди, Яйра уялди шекилли, секингина бошини эгиб олди. Кейин икковлари баравар ўринларидан тура бошлашди. Усмон шу фаслда аллақандай мужмал, ланж бир туйғуни ҳис қилгандек бўлди. Бундан олти йил худди ана шундай «горкий» деб қичқиришаётганда ўрнидан тураётиб, Яйрага бутун қалби, бутун борлиғи билан талпинганди. Ҳозир эса ўша борлиғини ловиллатиб ёндирган қайноқ ҳаяжонни ҳис қилмади. Кўксининг аллақаери тошдек оғир, муздек совук турганини сезиб, алланечук қалтираб кетди. Лабларини Яйранинг ҳаяжондан енгил учиб турган лабларига босар экан, бу ҳаракати, қалб даъвати, вужудининг эҳтиросли интилиши эмас, балки аллақандай мажбуриятдан келиб чиқаётган ҳаракат эканлигини сезиб, кўзлари ярқ этиб очилиб кетгандек бўлди. «Наҳотки, муҳаббатим тамом бўлган бўлса!..» деб ўйлади-ю, қўрқиб кетди.

Ўйин-кулги эса авжига миниб борарди.

ТАМОМ.

(ОХИРИ. Боши газетанинг ўтган сонларида).

ҲОДИСА

ЯРИМ СОАТ ИЧИДАГИ ЖИНОЯТ

Кечаси соат 12 да Чилонзор районидаги 3-милиция бўлимига бир киши ҳовлиқиб кириб келди. У милиция ходимларига 18-кварталдаги қаҳвахона ёнида бир аёл қонга беланиб ётганлигини айтди. Жиноий қидирув бўлимининг ходимлари тезлик билан оператив машиналарга ўтириб, воқеа содир бўлган жойга йўл олдилар. Уларнинг раҳбари — бўлимнинг оператив ишлар бўйича бошлиғи ўринбосари милиция майори А. С. Бенявский йўл-йўлакай бўлган воқеаларни тушунтириб, ўз қўл остидаги ходимларга маслаҳатлар берди.

Воқеа содир бўлган жойга етиб келган милиция ходимлари тезлик билан ҳалиги қонга беланган аёлни медицина хизмати кўрсатиш институтига юбориб, ўзлари жиноятчиларни қидиришга киришдилар. Милиционерларнинг ҳеч бири безориларнинг қаерга қочиб кетганлигини билмас ва ҳатто бу аёлнинг ўз қариндошлари томонидан ёвузларча ўлдирилганлигини хаёлларига ҳам келтирмас эдилар. Охири улар жиноятчилар шу кварталдаги яқин уйларнинг бирида бўлиши керак, деган хулосага келдилар. Бу фикр жуда тўғри чиқди. Милиционерлар 18-кварталдаги 9-уй ёнидан ўтиб борар эканлар, бир кишининг шоша-пиша қочаётганлигига уларнинг кўзи тушиб қолди. Милиция майори Бенявский ва жиноий қидирув бўлимининг бошқа ходимлари қоронғида улардан қочаётган бу кишининг ҳақиқий жиноятчи эканлигига шубҳалари қолмади.

Милиция бўлимига олиб келинган безори Б. Симонов ашёвий далиллар олдида довдираб қолди. У ўз хотинини ёвузларча ўлдирганига иқрор бўлди. Яқин кунлар ичида Б. Симонов ўз қилмиши учун Совет одил суди олдида жавоб беради.

...Майор А. Бенявский хорғин кўзлари билан соатига қаради. Унинг миллари вақт 12 дан 30 минут ўтганини кўрсатиб турарди. Ярим соат ичида рўй берган мудҳиш жиноятдан хафа бўлган милиция майори ана шу жиноятчи тезда қўлга туширилганлигидан кўнгли бироз кўтарилган эди.

Л. ПАЯНОВ.

Ҳар йили кўҳна Таллинни кўплаб совет ва чет эл туристлари томоша қилишади. Улар музей ва қасрларни кўришади, Ўрта асрдан бизнинг давримизга қадар сақланиб қолган ўзига хос архитектура ёдгорликларини кўздан кечиришади.

О. Вихандн фотоси, ТАСС фотохроникаси.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РАДИО

8 ИЮЛЬ
ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Марксистик фалсафанинг классик асари» деган суҳбат (ўзбекча). 18.10 Ўзбек композиторларининг хор асарлари. 19.20 Ўзбек давлат филармонияси халқ чолғу оркестрининг концерти. 20.00 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси. 20.30 Ёшлар учун концерт (русча). 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). 21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт, 22.30 «Жўнатилмаган хатлар» радиопостановкаси. Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ (ўзбекча). 22.40 Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари. 19.30 В. Шебалин. Катта симфоник оркестр учун сюита. 20.00 Ленин ҳақида ҳикоялар (тожикча). 20.30 В. Мейен. «Самарқанд сюитаси». 21.00 «Ким айбдор?» деган радиопостановка (ўзбекча). 21.30 «Ҳаках осмонида қўшиқлар янграйди» деган музикали эшиттириш.

9 ИЮЛЬ
СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. 7.40 Лирик қўшиқлар. 8.25 Ўзбекистон композиторларининг асарлари. 9.30 Чолғу пьесалари. 10.30 Халқ талантлари концерти (ўзбекча). 11.15 «Фан ва ишлаб чиқариш» циклидан эшиттириш (ўзбекча). 11.25 Б. Зейдман. Хоразм темаларида квартет. 12.15 «Замондошларимиз» (русча). 13.30 Енгил куйлардан концерт (русча). 16.10 «Йиллар, ҳаёт, қўшиқлар» деган музикали эшиттириш. 16.50 «Правда» газетасининг обзори (ўзбекча).

18.00 «Сиёсий ахборотчилар» деган эшиттириш (русча). 18.10 Рус халқ қўшиқлари. 18.40 Спорт эшиттириши (ўзбекча). 19.20 Республика областлари театрлари артистларининг концерти. 20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 20.30 «Раъно Шарипова куйлайди» деган концерт-очерк. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). 21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт. 22.20 Ш. Эргашев куйлайди. 22.40 В. И. Ленин туғилган кунинг 100 йиллигига бағишланган адабий эшиттириш (ўзбекча). 23.15 Дам олиш концерти.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Чет эл эстрада куйлари. 9.15 Реклама ва эълонлар.

19.00 «Ўқитувчи ҳақида шеърлар» деган радиокомпозиция (ўзбекча). 19.30 Фортепьяно куйлари. 20.00 Тожик композиторлари Сабзонов ва Ҳамдамов асарлари. 20.30 Қорақалпоқ куйлари. 20.50 «Қизил аёл ҳақида қисса». Қозоғистон радиосининг эшиттириши. 21.00 Тўлқин. «Юлдузлар» повестидан парча (ўзбекча). 21.30 Ю. Шишаков, Скрипка ва рус халқ чолғу асбоблари оркестри учун концерт.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 1. «Дмитро Глатюк куйлайди» деган концерт-очерк. 2. «Эйтор Вилла-Лобос» деган музикали ҳикоя. 17.30 Д. Кабалевский. «Тарас оиласи» операсидан саҳналар.

ТЕЛЕВИЗОРДА КЎРИНГ

8 ИЮЛЬ
ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55 Эшиттиришлар программаси. 18.00 «Севимли ёзувчилар» циклидан. Р. Азизхўжаев ҳақида эшиттириш.

Рус тилида: 18.30 Телевизион янгиликлар. 18.45 Совет Армияси жангчилари учун «У 18 ёшда эди» Телефильм. 19.05 Алишер Навоий туғилган кунинг 525 йиллиги олдидан. «Навоий ҳақида афсоналар».

Ўзбек тилида: 19.30 Телевизион янгиликлар. 19.40 «Ҳосилнинг тақдири бугун ҳал этилади». Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 20.00 Эсенбетов. «Мусо Жалил». Охунбобоев номидаги республика ёш томошабинлар театрининг спектакли.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

22.30 Футбол бўйича СССР биринчилиги учун «Спартак» (Москва) — «Торпедо» (Москва). Танаффус вақтида телевизион янгиликлар. 00.15 Москва эшиттиришларининг охири.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Олий ўқув юртларига кирувчилар учун математикадан машғулот. 19.00 Физикадан машғулот.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси. 20.05 Телевизион янгиликлар. 20.15 Шаҳарлараро музикали мусобақа. 21.00 «Инсон ва қонун». 21.30 «Бугунги куй». Телевизион суҳбат.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.00 Экран — болаларга. 19.00 Янгиликлар. 19.10 Ҳужжатли фильм. 19.50 Поэзия оламида. 20.15 — МОСКВА КЎРСАТАДИ. Шаҳарлараро музикали мусобақа.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

Тожик тилида: 21.00 Лоҳутий номидаги академик драма театри студия меҳмони. 22.00 Янгиликлар. 22.10 Музикали экран.

9 ИЮЛЬ
СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Эшиттиришлар программаси. 13.05 Телевизион янгиликлар. 13.15 ФУТБОЛ бўйича СССР биринчилиги учун, «СПАРТАК» (Москва) — «ТОРПЕДО» (Москва) Иккинчи тайми. 14.00 Ўқувчилар учун. «Марик Пегуснинг саргузашти» номли кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг иккинчи серияси. 14.30 «Болтиқ денгизи ҳафталиги». 15.30 Москва кундузги эшиттиришларининг охири.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида: 18.00 Телевизион янгиликлар. 18.15 Стандарт-давлат нормаси.

Ўзбек тилида: 18.30 «Инсон ва қонун». 19.00 Эстония хотиралари. 19.40 Телевизион янгиликлар. 19.55 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи». 20.35 Билим оммага. 21.00 «Рақсга тушишни ўрганинг!». Музикали эшиттириш. 21.40 Реклама ва эълонлар. (Рус тилида). 21.50 «Хафахон қариндошлар». Бадиий фильм (рус тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Олий ўқув юртларига кирувчилар учун. Математикадан машғулот. 19.00 Физикадан машғулот.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси. 20.05 Телевизион янгиликлар. 20.15 Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион академияси. 20.45 Мактабгача ёшдаги болалар ва кичик ёшдаги ўқувчилар учун «Сембо» номли қўғирчоқ спектакли.

21.30 Тинчлик — социализмга. 22.00 Телевизион спектакль. 23.15 Музикали танаффус. 23.30 «Вақт» информацион программаси. 00.15 Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 Болалар учун: «Қуёш, ҳаво ва сув». 20.20 «Октябрь қанотлари». Ҳужжатли фильм.

Рус тилида: 21.10 «Костанинг қайтиши». Музикали поэма. 22.10 «Куз куни», ҳужжатли фильм.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

8 июль кечқурун соат 7 да

Совет Иттифоқи биринчилиги учун «НЕФТЯНИК» (Фарғона) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент области) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 8/VII да Гавҳари шамчироқ, 10/VII да Гули сиёҳ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ БЎЛИМИ АВТОБАЗАСИГА

«Тез ёрдам» машиналарида ишлаш учун 1 ва 2 класс шофёрлари

КЕРАК

Бир вақтнинг ўзида 3 класс шофёрлари тайёрлайдиган курсларга ўқувчилар

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 4 ой.

Ўқиш даврида стипендия тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Хуршид кўчаси, Олчазор проезди, 3 уй, кадрлар бўлими (9, 11, 19, 47, 49, 56 автобусларининг, 2 трамвайнинг «Ғалаба боғи» бекати.

ИРРИГАЦИЯ АСБОБЛАРИ ЗАВОДИГА

Металл-конструкцияларни тайёрлаш бўйича слесарлар, металл бўйича токарлар

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Ўрта-Чирчиқ райони, Бектемир қишлоғи, «Янги ҳаёт» кўчаси, 25 уй, кадрлар бўлими (17 автобуснинг «9-автобаза» бекати).

КУИБИШЕВ РАЙПИШЧЕТОРГИГА

сотувчилар, кассирлар, ишчилар, фаррошлар.

КЕРАК

ҳамда, 8-10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит ва қизларни савдо қошидаги сотувчилар тайёрлайдиган мактаб-магазинга

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқувчиларга 45 сўмдан 54 сўмгача стипендия берилади.

Ўқиш муддати — 6 ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «1-Май» кўчаси, 28-уй, кадрлар бўлими.

ЎзГАПУнинг МАРКАЗИЙ АПТЕКА СКЛАДИГА

катта бухгалтерлар, бухгалтерлар, ҳисобчилар

КЕРАК

Ишчилар автотранспортдан фойдаланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Октябрь райони, 1-Қорасарой проезди, 1 «а» уй (10, 14, 43, 56 автобусларнинг охирги ва 7 троллейбуснинг «Трактор йиғув заводи» бекатлари.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИГА

катта инженер электрик, автоматика ва созлаш бўйича катта техник, электр монтёрлар, электр билан ёритувчилар, ёруғлик бўйича катта рассом (ёритиш цехи мудири) реквизитор, рассомлар, билетчи-контролёрлар, бухгалтер, кассир-инкассатор, район кассирлари, таъминот бўлими бошлиғи, машинистка

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 34-уй. Эрталаб соат 10 дан кундуз 12 гача (якшанбадан ташқари) учрашилсин.

КИНО

8-9 ИЮЛДА

Сангам — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Қаттиқ ёнғоқ — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Ҳиндлар суюнчиғи — «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Қаттиқ ёнғоқ — «ФЕСТИВАЛЬ», Салават Юлаев — «ХИВА».

У бир ўзи кетди — НАВОИЙ номли.

ТОШКЕНТ МЕДИЦИНА БИЛИМ ЮРТИ

лаборантлар, ўқув бўлимига секретарь, қоровуллар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ремесленная кўчаси, 8-уй, кадрлар бўлими.

ТАШКИЛОТ, КОРХОНА, ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ВА ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА

„ТОШКЕНТ ОҚШОМИ"

газетасининг эълонлар бўлими ҳар турли эълонларни қабул қилади.

Шу жумладан ишга таклиф, конкурслар, диссертация ёқлаш ҳақида, гаъзия, ҳар хил буюмларни сотиш (уйлар, хоналар, мебеллар, гуллар в. б) штамп, думалоқ печатлар, етуклик аттестатлари, дипломлари йўқолганлиги тўғрисида.

Қабул қилинган эълонлар бир ҳафталик муддатда босиб чиқарилади.

Эълонлар якшанба кундан бошқа ҳар куни кундуз соат 2 дан 4 гача қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳар. «Правда Востока» кўчаси. 26-уй 1-қават.

БИЗНИНГ АДРЕС: ТЕЛЕФОН ТО РАЛ

Тошкент шаҳар. Дзержинский кўчаси. 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ. Коммутатор — 33.02.49 дан 33.02.58 гача, редактор ўринбосарлари — 33.29-33. 33.29.09; масъул секретарлар — 33.27.22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — 33.29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — 33.27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 33.29.55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — 33.29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — 33.27.57; ахборот бўлими — 33.65-57; эълонлар бўлими — 33.81.42.

Ўзбекистон Компартиясн Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Индекс 64579.

Нашр № 2493. Р. 02596